

**Allmän studieplan för utbildning
på forskarnivå i
idé- och lärdoms historia**

Fastställd av historisk-filosofiska fakultetsnämnden 2007-05-7

1. Mål för utbildningen

För doktorsexamen skall, enligt Högskoleförordningens examensordning, doktoranden

- visa brett kunnande inom och en systematisk förståelse av samt djup och aktuell specialistkunskap inom en avgränsad del av ämnet idé- och lärdoms historia
- visa förtrogenhet med vetenskaplig metodik i allmänhet och med metoder i idé- och lärdoms historia i synnerhet
- visa förmåga till vetenskaplig analys och syntes samt till självständig kritisk granskning och bedömning av komplexa företeelser och frågeställningar
- visa förmåga att kritiskt, självständigt, kreativt och med vetenskaplig noggrannhet identifiera och formulera frågeställningar samt att planera och med adekvata metoder bedriva forskning inom givna tidsramar och att granska och värdera forskning
- med en avhandling visa sin förmåga att genom egen forskning väsentligt bidra till kunskapsutvecklingen
- visa förmåga att i såväl nationella som internationella sammanhang muntligt och skriftligt presentera och diskutera forskning och forskningsresultat i dialog med vetenskapssamhället och samhället i övrigt
- visa förmåga att identifiera behov av ytterligare kunskap
- att såväl inom forskning och utbildning som i andra kvalificerade professionella sammanhang bidra till samhällets utveckling och stödja andras lärande
- visa intellektuell självständighet och vetenskaplig redlighet samt förmåga att göra forskningsetiska bedömningar
- visa fördjupad insikt om vetenskapens möjligheter och begränsningar, dess roll i samhället och människors ansvar för hur den används

2. Behörighet och förkunskapskrav

För att bli antagen till utbildning på forskarnivå krävs att sökanden har grundläggande behörighet och den särskilda behörighet som fakultetsnämnden kan ha föreskrivit, och bedöms ha sådan för-måga i övrigt som behövs för att tillgodogöra sig utbildningen (jfr SFS 2006:1053, HF 7 kap 35 §).

2.1. Grundläggande behörighet

Grundläggande behörighet har den som har avlagt examen på avancerad nivå, fullgjort kursfordringar om minst 240 högskolepoäng, varav minst 60 på avancerad nivå, eller på något annat sätt inom eller utom landet förvärvat i huvudsak motsvarande kunskaper. Fakultetsnämnden får för en enskild sökande medge undantag från kravet på grundläggande behörighet om det finns särskilda skäl (jfr SFS 2006:1053, HF 7 kap., 39 §).

Den som före den 1 juli 2007 uppfyller kraven på grundläggande behörighet för tillträde till forskarutbildning, d.v.s. grundläggande högskoleutbildning om minst 120 poäng eller motsvarande kunskaper som förvärvats i någon annan ordning inom eller utom landet, skall även därefter anses ha grundläggande behörighet för tillträde till utbildning på forskarnivå, dock längst till utgången av juni 2015 (jfr SFS 2006:1053, HF 12 kap 11 st).

2.2. Särskild behörighet

För särskild behörighet för studenter med examen före 1 juli 2007 krävs att den sökande inom grundutbildningen har uppnått godkänt resultat om 80 poäng ("gamla" poäng) i idé- och lärdomshistoria eller i annan ordning inom eller utom landet har förvärvat i huvudsak motsvarande kunskaper

För särskild behörighet för studenter med examen på avancerad nivå efter 1 juli 2007 gäller magisterexamen med idé- och lärdomshistoria som huvudämne eller minst 120 högskolepoäng (tidigare 80) inom ämnet, alternativt motsvarande kunskaper förvärvade inom eller utom landet.

3. Antagning och urval

3.1. Information och utlysning

Utlsynning av platser inom utbildning på forskarnivå sker på institutionens webbplats och på www.uu.se minst tre veckor före ansökningstidens utgång. Vidare återfinns på institutionens webbplats information om hur

antagningen till utbildning på forskarnivå går till, tidpunkt för utannonsering av platser i forskarutbildningen, de handlingar som skall bifogas ansökan, utbildningens uppläggning och dess finansieringsformer.

3.2. Antagning

Antagning till utbildning på forskarnivå och fördelning av studiestöd sker öppet och i konkurrens. Antagning sker högst en gång per år. Ansökan om antagning skall ställas till Institutionen för idé- och lärdomshistoria och inlämnas till prefekten på särskild blankett. För antagning krävs garanterad ekonomisk försörjning under hela forskarutbildningen, dvs. högst fyra nettostudieår. För deltidsdoktorand (50%) krävs på motsvarande sätt garanterad ekonomisk försörjning under hela studietiden.

3.3. Urval

Urval bland sökande som uppfyller behörighetskraven görs med hänsyn till förmåga att tillgodogöra sig forskarutbildningen och grundar sig på en bedömning främst av den sökandes skriftliga prestationer. En kortfattad preliminär avhandlingsplan skall bifogas ansökan.

Bedömningskriterierna är:

- Kvalitet, självständighet och originalitet i den sökandes skriftliga prestationer samt
avhandlingsplan
- Tidigare studieresultat och andra meriter
- Möjligheten att genomföra projektet på den tid som står till buds
- God språkbehandling
- Förmåga att tillägna sig vetenskaplig text på engelska samt övriga språk relevanta för
avhandlingsarbetet
- Institutionens möjlighet att ge handledning inom det relevanta området

Institutionen eftersträvar en jämn könsfördelning bland de forskarstuderande.

Antagningsbegränsning gäller till forskarutbildning i idé- och lärdomshistoria.

4. Utbildningens innehåll och uppläggning

4.1. Utbildningens uppläggning

Utbildning på forskarnivå avslutas med doktorsexamen eller licentiatexamen. Utbildningen skall omfatta 240 högskolepoäng för doktorsexamen och 120 högskolepoäng för licentiatexamen. En doktorand som antagits till forskarutbildning som skall avslutas med doktorsexamen kan, om han/hon så önskar, avlägga licentiatexamen som ett etappmål.

För doktorsexamen består utbildningen av ett antal kurser omfattande sammanlagt 60 högskolepoäng samt författande av en vetenskaplig avhandling motsvarande 180 högskolepoäng.

Två år efter antagning skall doktoranden ha minst 45 kurspoäng samt presenterat delar av avhandlingstext ungefärligen motsvarande "halvtid". Dessa krav skall vara uppfyllda för doktorandlön "50 procent". För doktorandlön "80 procent" skall samtliga kurspoäng finnas samt avhandlingen befinna sig i närheten av så kallad slutventilering.

Därtill finns möjlighet att avlägga licentiatexamen när doktoranden har uppnått 30 högskolepoäng i kurser och har författat en vetenskaplig avhandling motsvarande 90 högskolepoäng.

Vid studiernas början upprättar doktoranden tillsammans med huvudhandledare en individuell studieplan som innehåller ett tidsschema för den planerade studiegången. Studieplanen har formen av ett kontrakt som undertecknas gemensamt av doktorand och handledare. Den följs upp en gång per år; större avvikelser skall inrapporteras till fakultetsnämnden. Handledarna skall med sina doktorander fortlöpande diskutera hur utbildningen fortskrider.

Undervisningen meddelas i form av seminarier samt – i mån av resurser – som särskilda forskarutbildningskurser. Därtill kommer handledares undervisning enskilt eller i grupp. Aktivt deltagande i seminarieverksamheten är obligatoriskt. Del av avhandlingen skall läggas fram för seminariet minst en gång per år. Doktoranden skall likaså utföra opponentuppdrag inom seminariet ca en gång per år.

4.2.Handledning

För varje doktorand skall utses två handledare, varav en huvudhandledare med huvudansvar för utbildningen – inklusive avhandlingsarbetet – och en biträdande handledare. Huvudhandledare skall vara anställd vid eller adjungerad till Uppsala universitet. Handledarna skall ha doktorsexamen/motsv. och åtminstone en av handledarna skall vara docentkompetent och fungera som examinator (jfr UFV 2006/1135, 1§ AFUU). I un-

dantagsfall, och om institutionens budget så medger, kan extern (biträdande) handledare anlitas.

Doktoranden har rätt till handledning under fyra år, så länge inte fakultetsnämnden med stöd av HF 6 kap. 37 § beslutar något annat. En doktorand som begär det skall kunna byta handledare (jfr SFS 2006:1053, HF 6 kap 31 §).

Minst en av handledarna för en doktorand skall ha genomgått en handledarutbildning eller av fakultetsnämnden bedömts ha motsvarande kompetens.

4.3 Individuell studieplan

För varje doktorand skall det upprättas en individuell studieplan. På delegation av fakultetsnämnden skall den fastställas av institutionens prefekt, efter samråd med doktoranden och hans eller hennes handledare. Den individuella studieplanen skall innehålla en tidsplan för doktorandens utbildning, uppgifter om hur doktorandens handledning är organiserad, en beskrivning av de åtaganden i övrigt som doktoranden och fakultetsnämnden (d.v.s. institutionen) har under utbildningstiden, och vad som i övrigt behövs för att utbildningen under hela utbildningstiden skall kunna bedrivas på ett effektivt sätt.

Den individuella studieplanen följs upp minst en gång per år. Vid uppföljningen skall doktoranden och huvudhandledaren informera fakultetsnämnden om hur utbildningen framskrider. Fakultetsnämnden kan, då eller vid annat tillfälle när det är motiverat, göra de ändringar i den individuella studieplanen som behövs. Utbildningstiden får förlängas bara om det finns särskilda skäl för det. Sådana skäl kan vara ledighet på grund av sjukdom, för tjänstgöring inom försvaret eller för förtroendeuppdrag inom fackliga organisationer och studentorganisationer eller föräldraledighet. Innan en ändring görs skall doktorand och handledarna ges möjlighet att yttra sig.

Doktoranden, huvudhandledaren och prefekt skall skriftligen intyga att de har tagit del av den individuella studieplanen och de ändringar som görs i den (jfr SFS 1998:80, HF 8 kap 8 §)

Blankett för individuell studieplan hämtas på fakultetens webbplats.

5. Kurser

Utbildningen på forskarnivå består av en kursdel omfattande 60 högskolepoäng.

Kursdelen består av sammanlagt åtta tematiska kurser om 7,5 högskolepoäng innefattande metod och teori, klassiska källtexter samt fördjupningslitteratur. Kurserna skall i första hand väljas bland ett antal baskur-

ser och valet göras så att tematisk och kronologisk spridning garanteras. Kurserna Metod och teori I, Idé- och lärdoms- historiska klassiker samt Svensk idé- och lärdomshistoria är obligatoriska.

I samråd med huvudhandledare kan kurs i annat ämne, eller efter individuellt val, tillgodoräknas. Vidare kan den universitetsgemensamma så kallade pedagogiska kursen tillgodoräknas med viss komplettering.

För samtliga kurser gäller att motsvarande stoff kan anses ha inhämtats genom studier på mastersnivå eller vid annan idéhistorisk institution. Beslut om detta fattas av examinator efter ansökan från doktoranden. Beslutet kan antingen ske i form av tillgodoräknande, med motsvarande förkortning av studietiden (jfr nedan), eller i form av en så kallad ekvivalering (vilket innebär att kursinnehållet anses inhämtat, men inga kurspoäng för detta räknas inom forskarutbildningen).

5.1. Kurscykel

Den individuella studieplanen skall vara utformad så att 45 kurspoäng skall vara avklarade under de två första studieåren och de resterande 15 senast ett år före beräknad disputation.

5.2. Kunskapsprov

Varje kurs inom utbildning på forskarnivå avslutas med skriftligt eller muntligt prov. Proven bedöms med något av betygen godkänd eller underkänd. Betyget skall bestämmas av examinator.

5.3 Tillgodoräknande

Doktorand, som vid annan högskoleenhet har godkänts på kurs som ingår i utbildning på forskarnivå, har rätt att tillgodoräkna sig denna efter överenskommelse med examinator.

Sökande med masterexamen eller utbildning som överskrider den grundläggande och den särskilda behörigheten kan ansöka om tillgodoräknande av kurser inom utbildningen. Sådant tillgodoräknande innebär kortare utbildning och därmed kortare finansieringstid i form av studiestöd under utbildningen. Tillgodoräknandet sker efter överenskommelse med examinator.

6. Avhandling och disputation

6.1. Avhandling

Doktorsavhandlingen skall utformas antingen som ett enhetligt, sammanhängande vetenskapligt verk (monografiavhandling) eller som så kallad sammanläggningsavhandling av vetenskapliga uppsatser inklusive så kallad ramberättelse.

Doktorsavhandlingen, eller i förekommande fall de vetenskapliga uppsatserna/artiklarna, skall ha sådan kvalitet att den/de uppfyller rimligt ställda krav för att antas till publicering i ett vetenskapligt forum.

Ämnet för avhandlingen och avhandlingens språk bestäms tillsammans med handledarna. Till varje avhandling skall fogas ett kortfattat engelskspråkigt referat (*abstract*).

Avhandlingsmanuskriptet skall i delar läggas fram vid forskningsseminarier cirka 1 gång/år eller genomgå motsvarande granskning genom institutionens försorg. Anslag av statsmedel till tryckning av doktorsavhandling utgår enligt av fakultetsnämnden bestämda regler.

Detta gäller, i tillämpliga delar, även licentiatavhandlingar.

6.2. Disputation

Doktorsavhandlingen skall försvaras muntligen vid en offentlig disputation. Tid och plats för disputationen beslutas av dekanus. Tidpunkten skall emellertid vara inom terminstid. Beslut om disputation på annan ort fattas av dekanus efter särskild anhållan.

Disputationen skall tillkännages i god tid (minst tre veckor) genom elektronisk spikning. Förkortad tillgänglighetstid får medges av dekanus endast om det finns synnerliga skäl (jfr UFV 2006/1135, 3 § FFUU) De så kallade spikbladen skall således publiceras digitalt, men kan också anslås på anslagstavlan i Universitetshuset. För sammanläggningsavhandlingar gäller även obligatorisk digital publicering av ramberättelsen.

Vid spikningstillfället skall doktorsavhandlingen finnas tillgänglig vid universitetet i ett tillräckligt antal exemplar för att det skall vara möjligt att göra en tillfredsställande granskning av avhandlingen vid disputationen. Fakultetsnämnden beslutar om en minimiupplaga i särskild ordning. Därutöver ansvarar institutionerna för tryckning samt distribution av avhandlingar till handledare, betygsnämnd, ordförande vid disputationen, opponent samt ansvarar för att avhandlingar finns för granskning/distribution vid disputationen.

Disputationen skall ledas av en ordförande. Vid disputationen skall det finnas en opponent. Beslut om ordförande vid disputationen, opponent samt betygsnämnd fattas av dekanus efter ansökan på särskild blankett.

Opponenten har rätt att vara närvarande vid sammanträden med betygs-

nämnden och delta i överläggningarna men inte i besluten. Detsamma gäller huvudhandledaren, om han eller hon inte är ledamot.

Normalt består en betygsnämnd av tre ledamöter, varav en ska väljas till ordförande. Den som har varit handledare för doktoranden får inte ingå i nämnden annat än om det finns synnerliga skäl. Nämnden skall utse ordförande inom sig.

En doktorsavhandling skall bedömas med något av betygen godkänd eller underkänd. Någon motivering till beslutet godkänd skall ej anges i beviset eller i betygsnämndens protokoll. En ledamot i betygsnämnden som vill reservera sig mot majoritetens beslut kan i protokollet eller annan beslutshandling, dock ej i examensbeviset, låta anteckna avvikande mening. Vid betygsättningen skall hänsyn tagas till innehållet i avhandlingen och till försvaret av avhandlingen. Betyg för en doktorsavhandling skall beslutas av betygsnämnd, som utses särskilt för varje avhandling.

Alla kurspoäng skall vara avklarade innan disputation äger rum.

6.3. Licentiatseminarium

Licentiatavhandlingen skall försvaras muntligt vid offentligt seminarium. Den bedöms med något av betygen godkänd eller underkänd. Vid betygsättningen skall innehållet i avhandlingen samt försvaret av den bedömas. Opponent och en särskild betygsnämnd utses av institutionsstyrelsen.

Ett exemplar av avhandlingen skall arkiveras genom institutionens försorg och förtecknas i institutionens diarium över ventilerade avhandlingar. Alla kurspoäng skall vara avklarade innan seminariet äger rum.

Avhandlingen skall innan seminariet vara tillgänglig på institutionen under minst tre veckor. Meddelande om avhandlingen skall vara anslaget på institutionen under motsvarande tid samt bekantgöras för övriga ämnesinstitutioner i landet

7. Examen

Doktorsexamen uppnås efter att doktoranden har fullgjort en utbildning på forskarnivå om 240 högskolepoäng inom ämnet idé- och lärdomshistoria och därvid har fått betyget godkänd vid de prov som ingår i utbildningen, samt författat och vid en offentlig disputation försvarat en doktorsavhandling som godkänts av betygsnämnden.

Licentiatexamen uppnås efter att doktoranden fullgjort en utbildning på forskarnivå om 120 högskolepoäng i idé- och lärdomshistoria och därvid har fått betyget godkänd vid de prov som ingår i utbildningen, samt författat och vid ett seminarium försvarat en licentiatavhandling som godkänts av examinator.

Examensbevis utfärdas av rektor efter ansökan till Examensenheten.

8. Övriga anvisningar

Gällande författningsbestämmelser om forskarutbildning framgår av:

Högskoleförordningen, kap. 5 (anställning som doktorand), kap. 6 (utbildningen) och kap. 7 (tillträde till utbildningen).

Antagningsordning för forskarutbildningen vid Uppsala universitet (UFV 2006/1135).

Föreskrifter avseende forskarutbildningen vid Uppsala universitet (UFV 2006/1135)

Lokala regler och riktlinjer för forskarutbildning vid Uppsala universitet (UFV 2006/1135).